

GROUND FORCES ACTIVITY

Khorramshahr / Abadan Area

4. (S/D) Iraqi forces remained in control of Khorramshahr, north of the Karun River during the reporting period (Figure 2). However, Iranian forces in the Abadan area continued to improve their combat posture.
5. (S/D) Iraqi forces deployed east-northeast of Abadan on [redacted] included three tank companies, two mechanized infantry battalions, and two AA batteries.
6. (S/D) Two Iraqi tank companies, one mechanized infantry platoon, and one heavy lift transport unit had [redacted]

① سند سیا به تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳۵۹ وضعیت دقیق میدان جنگ را توصیف می‌کرد.

نیروهای عراقی بر خرمشهر در شمال رود کارون ادامه داشت. با این حال، نیروهای ایرانی مستقر در منطقه آبادان همچنان مشغول تقویت توان رزمی‌شان بودند.

۵. نیروهای عراقی مستقر در شرق و شمال شرق آبادان، شامل سه گروهان تانک، دو گردان پیاده‌نظام مکانیزه و دو آتش‌بار ضد هوایی‌اند.

۶. دو گروهان تانک، یک دسته پیاده‌نظام مکانیزه و یک یگان ترابری سنگین عراق از منطقه‌ای در فاصله حدود ۱۰ مایل دریایی از شمال غربی خرمشهر، به جایی دیگر منتقل شده‌اند. یک یگان مهندسی و یک یگان ترابری و تدارکات در این منطقه باقی مانده‌اند. یک یگان مهندسی دیگر، متشکل از دست‌کم هفت GSP (نوعی وسیله‌ی ترابری آبی-خاکی سنگین) و دو PTS (نوعی وسیله‌ی ترابری آبی-خاکی) هم از منطقه‌ای در فاصله‌ی پنج مایل دریایی از شمال و شمال غربی خرمشهر، به جایی دیگر منتقل شده‌اند. یک آتش‌بار توپخانه‌ی صحرایی، همچنان در فاصله‌ی حدود پنج مایل دریایی از شمال خرمشهر مستقر است. در خرمشهر، یک دسته‌ی تانک عراقی در منتهای شمال شرقی پل رود کارون که آبادان را به خرمشهر وصل می‌کند، مستقر است. دو آتش‌بار توپخانه‌ی صحرایی همچنان در فاصله‌ی شش مایل دریایی از شمال شرقی خرمشهر مستقرند. از مابقی نقاط استقرار نیروهای عراقی در شمال شرقی خرمشهر، در امتداد رود کارون، تصویری گرفته نشد.

۷. در کرانه‌ی غربی شط‌العرب در عراق، سه آتش‌بار خمپاره‌انداز و یک آتش‌بار ضد هوایی عراقی همچنان در فاصله‌ی دو مایل دریایی از جنوب و جنوب غربی خرمشهر مستقرند. یک گردان توپخانه‌ی

پس از سقوط خرمشهر

عراقی‌ها به سختی و با تلفات زیاد خرمشهر را اشغال کردند و مدتی پس از آن وضعیت جنگ به حالت ثابتی درآمد. ارتش بعثی مناطق اشغالی را در اختیار داشت و چند عملیات ایران برای بیرون راندن عراقی‌ها ناموفق ماند. اسناد آمریکایی در این دوره نیز با دقت تمام تحولات نبرد را گزارش می‌کنند؛ به عنوان نمونه سندی به تاریخ ۲۹ اسفند ۵۹ وضعیت خطوط مقدم را «تقریباً» بدون تغییر ارزیابی می‌کرد. گزارشگر بر اساس عکس‌های هوایی به این نتیجه رسیده بود که ایران در حال بهبود وضعیت جنگی نیروهایش در شمال غربی و جنوب غربی اهواز است. عراق برخی از تجهیزاتش را به شمال شرقی آبادان برده بود؛ از جمله سه گروهان تانکی و دو گردان پیاده‌نظام زرهی و دو آتش‌بار ضد هوایی. در ادامه تجهیزات دفاعی ایران و تعداد دقیقشان در آبادان ذکر شده بود و همچنین در اهواز. در این سند درباره‌ی منطقه‌ی خرمشهر و آبادان در بندهای ۴ تا ۱۱ گزارش می‌خوانیم:

«۴. در دوره‌ی تحت پوشش این گزارش، سیطره‌ی

① ۱۰ مهر ۱۳۵۹، نزدیک آبادان. توپ‌ها از نوع ۱۲۳ میلی‌متری هستند که در گزارش سازمان سیا به نوع توپ‌ها نیز اشاره شده بود.

عکس‌های هوایی

از مهم‌ترین سازمان‌هایی که زیر نظر سازمان سی‌ای فعالیت می‌کرد، مرکز ملی تحلیل عکس‌های هوایی (NPIC) بود. آیزنهاور، رئیس‌جمهور آمریکا، در آخرین روزهای ریاست‌جمهوری‌اش در ۱۸ ژانویه ۱۹۶۱ دستور تشکیل این مرکز را داد. در دوران جنگ ایران و عراق، پیشرفت‌های دو طرف توسط عکس‌های هوایی این سازمان، تحلیل می‌شد. به طور مثال در سندی که در تاریخ ۱۶ آبان ۵۹ منتشر شده، می‌بینیم که موضع نیروهای عراقی که در خرمشهر مستقر هستند، کاملاً مشخص است. در مقدمه‌ی گزارش آمده که هشت پایگاه عراقی و ده پایگاه ایرانی در عقب خط عکس‌برداری شده‌اند. یا گفته شده بود که خروج دسته‌ای از نیروهای ایرانی از پایگاه حاجی‌آباد مشاهده شده است. در ادامه نیز تحرکات در بخش نیروهای هوایی و دریایی بررسی شده است.

① گروهی از کارشناسان مرکز ملی تحلیل عکس‌های هوایی در آمریکا. جزئیات منتشر شده بر اساس تحلیل این کارشناسان بسیار دقیق است.

«می‌توان گفت که جنگ‌ها عمدتاً از شکست‌های مشابهی ناشی می‌شوند که در آن دو طرف جنگ نمی‌توانند واقعیت‌های سیاسی موجود و هزینه‌های واقعی جنگ را واقع بینانه درک کنند.»

آنتونی کوردمن، تحلیل‌گر آمریکایی